ZAMAN 3 EYLÜL 2005 CUMARTESİ SAYI: 143 ZAMAN'LA BİRLİKTE SATILIR www.zaman.com.tr/ailem

ailem

- Ek faturadan haberiniz var mı?
- Hz. Peygamber'in (sas) damadıyla diyaloğu nasıldı?

Sadece Sütten

aynes®
Naturel
KAŞAR PEYNİRİ
Sadece Sütten

Aligöz Mevkii Acıpayam / DENİZLİ
Tel : (0258) 539 10 80 (10 Hat)
Fax : (0258) 539 10 85
www.aysut.com - e-mail:info@aysut.com

İÇİNDEKİLER

ZAMAN ailem

3 EYLÜL 2005 CUMARTESİ SAYI: 143

Feza Gazetecilik A.Ş. Adına İmti-	yaz Sahibi Ali Akbulut
Genel Yayın Müdü-	rü
Yayın Danışmanı	Hamdullah Öztürk
Yayın Editörleri	Serhat Şeftali Mustafa Aydın Şemsinur B. Özde-
Katkıda Bulunanlar	Ali Demirel
Tasarım	Ali Budak Mehmet Şimşek
Kapak Fotoğrafı	İbrahim Usta
Sorumlu Müdür ve Yayın Sahibi	Temsilcisi
Reklam Koordinatö-	rü
Yayın Türü	Yaygın Süreli

Çobançeşme Mh. Kalender Sk. No: 21. 34196 Yenibosna-İstanbul Tel: 0212 639 34 50 (pbx) www.zaman.com.tr
Baskı: Feza Gazetecilik AŞ Tesisleri

http://www.zaman.com.tr/ailem
Öneri ve teklifleriniz için: ailem@za-

Öfkesini yenemeyen, yenilmeye mahkûmdur

Kan beynine sıçramış, kızgınlıktan boyun damarları dışarıya fırlamıştı. Aklı başından gidecekti neredeyse. Ağzından çıkan kelimelerin ne ölçüsü kalmıştı, ne de tehditkâr sözlerin ardı arkası kesilmişti. Kız kardeşi ve eşi hakkında söylenenler onu çıldırtmıştı. Bu hıncı; ancak şiddet bitirebilirdi. Nitekim çevresinde ne varsa öfkesini onlardan çıkardı. İpini koparmış bir boğa gibi ne bulduysa parçaladı. 21 yaşındaki Erdal o gün eve eli sarılı geldi ve aynı fırtına evde de devam etti. Sandalyeleri dağıtırken eli kesilmiş, karakolluk olmuş, birisi hastaneye kaldırılmıştı.

Öfke, insanı frenleri boşalmış bir kamyona çevirebilir. Nereye, kime çarpacağı, nasıl bir zarar vereceği bilinmez. Makûl olanı, doğru ve sağlıklı düşünmeyi, hata yapmamayı öğrenebilmeli kişi. Adaleti, birilerine zarar vererek kendi elleriyle sağlamasının hiçbir zaman doğru olmayacağını bilmeli insan. "Öfke kontrolü" için çocukluktan başlayan bir dizi eğitim süreci yaşanır. Paylaşmayı öğrenmek, bencil davranmamak, hakkına razı olmak, kardeşine vurmamak çocukluk çağının bir eğitimi. Sonra abdest almak, namaz kılmak, kimsenin hakkına göz dikmemek, helal-haramı bilmek, suça cezayı fertlerin veremeyeceği gerçeğini kavramak, ağızdan çıkan kötü sözlerin bir daha geri gelemeyeceğini, kırılan kalplerin onarılmasının çok zor olduğunu, bir insanı öldürmenin bütün insanları öldürmek gibi olacağını, öfkenin de bir imtihan vesilesi olarak algılanması gerektiğini iyice kavramalı insan. Bu kadar detaylı eğitim birkaç dakikalık öfkeyi dizginlemek için.

"Bir anlık öfkeyle kendimden geçmişim. Ne yaptığımı bilmiyorum." diyen insanların ellerini kana buladıklarını, en yakınlarının canlarını acıttıklarını, eşlerini, çocuklarını dövdüklerini, toplumda kargaşa çıkardıklarını biliyor muydunuz? Nedeni ise kontrol edemedikleri öfkelerine yenik düşmeleri. Çocukken sabırsızlanan, her istediği anne-babası tarafından "Aman ağlamasın!" düşüncesiyle yapılan ya da hep aşağılanan, ezilen ilgi ve alâkadan hiç nasibini alamamış çocukların öfkelerini kontrol edememeleri bu sonuçları doğurmuyor mu? Halbuki, uçurumdan aşağı yuvarlanmayı önleyen bendler var ki onlar da: Yaptığının hesabını, her kötü fiil ve sözün mutlaka bir dönüşü olduğunu bilmek ve karşılaştıkları şeylere sabretmek, yumuşaklıkla muamele etmek, her şeye hemen inanıp kanmamak ve Allah'ın mutlak adil olduğunu hiç unutmamak…

Erdal Bey'in yaşadıkları bir film setinde olsaydı ve o sahneyi bu açıdan yeniden çekseydik sonuç ne olabilirdi: Atılan laflara karşı bağırmazdı. Sadece bu sözlerin hoş olmadığını ifade eder ve orada kalkıp bir daha eşi ve kardeşi hakkında ileri geri laf edenlerle arkadaşlık etmezdi, o kahveye de gitmezdi.

Kim bilir kaç insan, sonradan pişman olacağı bir anlık öfkeyle her iki dünyasını da berbat ediyor dersiniz?

Serhat Şeftali | s.seftali@zaman.com.tr

KISA KISA

Hayruküm hayruküm liehlihî

Sizin en hayırlınız ailesi için hayırlı olandır. (İbn Mace, Nikâh, 50)

Efendimiz (sas) örneğimizdir

- O insanların en cömerti idi. Onun yanında ne bir dirhem ne de bir dinar gecelememişti.
- O hayâca insanların en mükemmeli idi. Gözünü kimsenin yüzüne dikmezdi.
- Açlıktan karnına taş bağlar, önüne konulanı yer, bulduğunu geri çevirmezdi.
- O insanların en alçak gönüllüsü, kibirsiz olarak en suskunu, lafı uzatmadan en beliğ konuşanı ve en güleryüzlüsü idi.
- Medine'nin öbür ucundaki hastaları ziyarete gider ve akrabalara ilgisini devam ettirirdi.
- Kaba kimselerin kendisine bağırmalarına sabır gösterirdi. Kimseye eziyet etmezdi.
- Allah için amelden veya nefsinin ıslahından başka şeylerle de vakti geçmezdi.
- Miskini yoksulluğundan ötürü horlamaz, zengine de varlığından ötürü yüceltmezdi. İkisini de eşit olarak Allah'a davet ederdi.
- Hür, köle, cariye, fakir, zengin, kim olursa olsun kendisinden yardım istemeye gelen herkesin ihtiyacını, muhtaç kişiyle birlikte halletmeye çalışırdı.
- Yolda karşılaştıklarına ilk önce selam vermek, bir ihtiyaç için karşısına çıkan adamı (kendisi ayrılmadan onu) bırakıp ayrılmamak onun güzel huylarındandı.

Kişi, sevdiği ile beraberdir

Allah Resulü, "Kişi sevdiği ile beraberdir." (Buhari, Müslim) buyuruyor. Münavi, bu hadis-i şerifi açıklarken, "Tab'an, aklen, mükafaten ve mahallen beraberlik" der ve bunu da şöyle açıklar: "Bir şeye özen gösteren, herkes istese de istemese de fıtratı icabı olan ve onun ehline ilgili olur. Her insan memnun da olsa, gayri memnun da olsa, kendine uygun olana meyleder. Bu sebeple yüce ruhlar, özleriyle, himmetleriyle, amelleriyle, yücelere bağlı olurlar. Alçak ruhlar da özleriyle aşağılara bağlı olurlar. Kim kardeşinin Refik-i Âlâ (yüce dost) ile mi, aşağılarla mı beraber olacağını bilmek isterse nerede olduğuna baksın, bu dünyada iken kimlerle beraber olduğuna dikkat etsin.

رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَثَبِّتْ أَقْدَامَنَا وَانْصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ

Rabbenâ efriğ aleynâ sabran ve sebbit akdâmenâ ve'n-surnâ ale'l-kavmi'l-kâfirîn

"Ey Rabbimiz, üstümüze sabır yağdır, ayaklarımızı sabit kıl ve kâfir topluluğa karşı bizi muzaffer eyle!" (Bakara Sûresi, 250. ayet)

KULAĞIMIZA KÜPE OLACAK SÖZLER

Karakter, bir insanın doğuşunda kazandığı ve ruhunun iskeletini yaptığı özelliklerinden biridir.
(Le Senne)

*Kedi gidince,
fareler küstahlaşır.*
(Thomas Fuller)

İyiliğe gücün yetmezse,
bari kötülük yapma.
(Feridüddin Atar)

*İnsanla birlikte büyüse bile,
kurdun eniği yine kurt olur.*
(Sadi)

Kusuru kendisine
söylenmeyen adam,
ayıbını hüner sanır.
(Sadi)

Başkalarının kusurlarını aramakla vakit geçirmek, kendi noksanlarımızla asla meşgul olmadığımıza delalet eder.
(Seneca)

Kuş uçtuktan sonra
kafesin kapısını
kapamak ne işe yarar?
(Thedor Fontane)

Bir insanı tanımak istiyorsanız, onu büyük bir mevkiye getiriniz.
(Pittacus)

Menfaat, sandalyeye benzer, başında taşırsan seni küçültür, ayağının altına alırsan yükseltir.
(Cenap Şehabeddin)

Kur'an ölümden ve ahiretten niçin bu kadar çok bahsediyor? Bizi neyle ikaz ediyor? "Asıl Hayat" dediğimiz ahiret hayatının gündemimizdeki yeri acaba ne kadar?

Şişman adamın zayıflama hayali

Ebû İdris el-Havlânî anlatıyor:
İmam Şâfiî'nin şunları söylediğini işittim: "Akıllı insan ya âhireti ve âkibeti ya da dünyası için geçimi ile ilgilenir. Üzüntüyle şişmanlık bir arada bulunmaz. Eğer bu ikisi de bir kişide olmazsa o mahlûkat seviyesine inmiştir. Geçmiş zamanda çok şişman bir kral varmış. Öyle ki artık hareket edemez olmuş. Bütün doktorları toplamış; fakat bir çare bulamamışlar. Sonunda akıllı ve bilgili birini getirmiş ve ona, "Beni zayıflatırsan seni zengin ederim!" demiş. O da, "Ben bir müneccimim. Bana yarına kadar izin verin; yıldızınıza bakıp size hangi ilacın faydalı olacağını öğreneyim!" demiş. Adam ertesi günü gelerek şunları söylemiş: "Ey kral! Bana eman ver. Yıldızınızın alâmeti bir aylık ömrünüzün kaldığını gösteriyor. Yine de dilerseniz sizi tedavi edeyim. Sözlerimin doğruluğundan şüphe ediyorsanız beni hapsedin! Doğru çıkarsa serbest bırakın, aksi takdirde dilediğinizi yapın!"

"Bunları duyan kral tüm oyun ve eğlenceleri bırakmış. Bütün benliğini bir üzüntü ve keder sarmış. Günden güne üzüntüsü gitgite artıyormuş. Üzüntüsünün artmasıyla birlikte vücudu da eriyormuş. Aradan yirmisekiz gün geçtikten sonra adam huzura çıkarak, "Allah kralı aziz kılsın! Gaybı bilmek ne haddimize! Kendi ömrümün ne kadar olduğunu bilmiyorum ki sizinkini bileyim. Yalnız derdinizin, üzüntüden başka ilacı olmadığını biliyordum. Üzüntüyü ise en güzel sağlayacak olan şeyse ölümdür. Bu yüzden size öyle söyledim." demiş. Bunun üzerine fazla kilolarından kurtulan kral, adamı en güzel şekilde ödüllendirmiş.

Salih Yusufoğlu
s.yusufoglu@zaman.com.tr

BİR TEKLİF

Mektup adresi: Ailem Dergisi
(Salih Yusufoğlu) Çobançeşme Mah.
Kalender Sk. No: 21 34196 Y.Bosna/İST.

'Anne/Babamdan Neler Öğrendim?' konulu yazıları yayınlamaya elimizdeki mektupları da neşrettikten sonra son veriyoruz. Okurlarımızdan artık mektup göndermemelerini rica ediyoruz.

Babam bana bir 'hazine' hediye etti

Babam bana 14 yaşındayken mealli bir Kur'an-ı Kerim hediye etmişti. Kaç çocuğa babası bu yaşta böyle kutsal bir hediye takdim eder bilemiyorum; ama Rabb'ime şükürler olsun ki ben bu anlamda şanslılar grubundaydım. O zamanlar Arapçasından 2-3 sayfa okurken meailine kendimi kaptırıp sayfalarca okurdum. Kur'an'dan her yaşımda ve her tekrarımda beynimde farklı anlamların açıldığına şahit oldum defalarca. Yıllar sonra Risale-i Nurlar'la tanışınca, aşina olduğum ayetler büsbütün mükemmelleşti. Babacığım, anladım ki sen bana 14 yaşımda bir hazine hediye etmişsin. Şimdilerde çok sıkıntıların var, Rabb'imden (cc) sana şifalar ve uzun ömürler diliyorum. Hakkını helal et canım babam... **Rumuz: Hüzün, Bursa**

Annem, güzel görüp güzel düşünmeyi öğretti

Annem bana en başta herşeye hüsn-ü zanla bakmayı öğretti; kötü, çirkin, can sıkıcı olaylarla dahi karşılaşsam bunların güzel taraflarını görmemi öğretti. 'Güzel gören güzel düşünür, güzel düşünen hayatından lezzet alır' sözünü hayatıma rehber yaptı. Evlat yetiştirmeyi, onları sıkmadan, kendimden uzaklaştırmadan dinimi öğretmeyi yine annem öğretti. Ne kadar yoğun olursam olayım kitap ve Kur'an'ı okumam gerektiğini yine annemden öğrendim. Hayat yolu taşlar ve dikenlerle dolu da olsa onları temizleyip o yolda yürümeyi ve arkadan gelenlere tertemiz bir yol açmayı da ondan öğrendim. Eşe vefayı, ne olursa olsun onu yalnız bırakmamayı konu cennet dahi olsa 'beraber' demeyi öğrendim. Canım annem, Rabbim herkese senin gibi bir anne nasip etsin. **Leyla Singeç (Kara), G.Antep**

Babam beni 'hafız'yaptı

Ben, uzun yıllar boyunca yüzlerce hafız yetiştiren hafız bir babanın kızıyım. Rabb'im, belki de babamın yetiştirdiği hafızların duaları hürmetine bana da bu makamı nasip etti. Henüz küçük bir çocuk iken benim hafızlığı bu kadar sevmemi sağlayan ve bunun için bütün samimiyetini ve gayretini gösteren sevgili babacığım, Allah sizlere uzun ömürler versin, ahirette de müjdelerle sevindirsin… **Elif Gül, Kempten, Almanya**

Babamdan özür dilemeyi öğrendim

Birçok şeyi babamdan öğrendim ben. Mesela, küçükten de büyükten de, hiç gurur yapmadan özür dilemeyi öğrendim. Ve onun gibi özür dileyebildim küçükten de büyükten de… Ve ilgimi çekmese bile ilgilenmem gerektiğini öğrendim insanlarla ve ilgilendim onun gibi. Sonra dinlemeyi öğrendim; az konuşup çok dinlemeyi. Ve babamdan, verdiğim sözü tutmayı, tutamayacağım sözü vermemeyi öğrendim. Babacığım seni çok seviyorum… **Mehtap Nur Çatmadım, Denizli**

Selamı dedem, dua etmeyi annem öğretti

Ben ilköğretim 5. sınıfa gidiyorum. Babam bana gusül abdestini ve namazı öğretti, dedem ise 'Selamün aleyküm' demenin anlamı ve önemini. Anneannem çok para harcamanın israf olacağını öğretti annem ise iyi ve kötü anlarda dua etmeyi öğretti. Dua ederek Allah'ın yanımda olduğunu öğretti. Şimdi ben annemden, babamdan dedemden ve anneannemden öğrendiklerimi kardeşime öğretiyorum ve onlara hep dua ediyorum. **Ömer Faruk Gülcemal, Bursa**

Aza kanaati ve şükretmem gerektiğini öğretti annem

Her insana seviyesine göre davranmam gerektiğini öğretti annem bana. Yani küçükle küçük olmayı büyükle büyük. Her ne durumda olursa olsun kimseye karşı kin tutmamayı öğretti. Aza kanaat etmeyi, her türlü nimete karşı Mevlama şükür ve hamdi öğretti. Çocuklarıma karşı sabırlı, şefkatli ve eğitici olmayı öğretti. Küçük yaşımdan itibaren büyüklere karşı saygıda kusur etmemem gerektiğini öğretti. Anneciğim, bana öğrettiğin her şey için Allah senden razı olsun… **Şerife Sağlam, İstanbul**

Babalığı, ağabeyimden öğrendim

Babam, biz çok küçükken ölmüş. Ağabeyim babamın yokluğunu hiç yaşatmadı bizlere. Ağabeyim herkesi çok severdi ve ben insanları sevmeyi de ondan öğrendim. Haksızlığı asla sevmezdi ve ben hakkı ondan öğrendim. Bizlere almadan kendine kesinlikle bir şey almazdı ve ben can olmayı öğrendim. Muhtaç kimselere yardımlar yapardı, ben cömertliği de ondan öğrendim. Ve en zoru ölüm ayrılığına sabretmeyi yine 'onda' öğrendim. Sevgili ağabeyim yaptıkların için binlerce teşekkür. Mekanın cennet, kabrin nur olsun, Peygamberimiz (sas) sana komşu olsun. **Emine Nar, Yahyalar, Ankara**

Babam kandillerde hediyeleşmeyi öğretti

Ben 23 yaşındayım ve din görevlisi bir babanın kızıyım. Kardeşlerim ve ben küçükken, babam her bayram ve her kandil de güzel hediyeler, şekerler ve çikolatalarla bizleri sevindirirdi. Anlamını tam olarak bilmezdik; ama her kandilde "Yaşasın bugün kandil" diye sevinir ve heyecanla hediyelerimizi beklerdik. Babam bu güzel davranışıyla daha küçücük yaşımızda bizlere bayramın ve kandillerin önemini kavrattı. Şimdi büyüdük ve biz de bayramları ve kandilleri eskiden babamın bizlere yaşattığı gibi büyük bir sevinçle karşılıyor ve en iyi şekilde değerlendirmeye çalışıyoruz. Sevgili babacığım, beni senin kızın olarak yarattığı için Yaradan'ıma sonsuz şükrediyorum. **Halime Coşkun, Giresun**

İsveçli Mattias, üsteğmenken Müslüman olmuş; ama hiçbir rahatsızlık yaşamamış. Şimdi özel sektörde çalışıyor ve Ankaralı bir Türk'le evli.

■ **RAMAZAN KERPETEN**

MATTIAS'TAN İBRAHİM'E DÖNÜŞÜM

Mattias Falk, yeni adıyla İbrahim Falk. İsveç'in Mondal şehrinde doğmuş, şu an 34 yaşında. 10 yıllık evli ve iki çocuğu var. 8 yaşlarındaki oğlunun ismi Yakup ve 6 yaşlarındaki kızının ismi Selma. Eşi Fadime Hanım Ankaralı.

4 yıllık teknik bölümde okumuş, şimdi Volvo Otomotiv fabrikasında metot mühendisliği yapıyor. Daha önce 2 yıllık askerî yüksekokulda okumuş ve askeriyede üsteğmen rütbesiyle teknik mühendis olarak çalışmış. Askerken Müslüman olmuş... Bu teknik kısım kapandığı için o da askeriyeden ayrılıp özel sektöre geçmiş.

Asker kökenli olduğu için dikkatimizi çekiyor ve soruyoruz:

"Siz Müslüman olunca askeriyenin tavrı nasıl oldu?"

"Ben Müslüman olunca, açıkçası önce şaşırdılar." diyor ve devam ediyor sözlerine: "Neden böyle bir şeye girdin, diye... Ama kimse olumsuz yaklaşmadı. Hatta sonradan merak ve ilgi duydular.

Müslüman olduğumda 22-23 yaşlarındaydım. Önce çekinmedim değil, namaz kılmak istediğimde. Sonradan; namaz kılmak için bir yer istediğimde bana özel bir oda bile tahsis ettiler."

Şaşkınlığımızı görünce, "Niye şaşırıyorsunuz ki? Sizin oralarda bu nasıl bilemem; ama -hangi dinden olursa olsun- ibadet hakkı ve özgürlüğü normal insanî bir haktır. Hangi kurum içinde olursa olsun bu geçerli bir haktır." diyor.

İbrahim'in anlattığına göre, devlet kurumlarında bir sıkıntı yaşamamasına rağmen aile çevresinden çok sıkıntı yaşamış. Çünkü ailesinin Müslümanlığa yaklaşımı şöyleymiş: Müslüman demek, yabancı demek... 'Ancak yabancılar Müslüman olur' diye bir düşünceleri varmış.

Hatta bunun toplum genelinde de olduğunu ekliyor. Çünkü yabancıların imajı çok zedelenmiş; yabancılar denince işsizlik, uyumsuzluk akla gelir olmuş... Hatta ekliyor:

"Maalesef bu toplumun ekser bir kısmı için Müslüman ve yabancı demek 2. sınıf insan demek... Bu bakış açısına göre; buraya gelen yabancı da genelde kaçarak, sığınarak, sırf para kazanmak için gelmiş ya da sosyal yardımlarla geçinen işsiz demek. Sosyal konum olarak da bir yerlere gelmiş yabancı/Müslüman da pek yok... Gerçi, -maalesef- İsveç sistemi de buna pek müsaade etmiyor."

"Nasıl Müslüman oldun?" sorusuna, "Zaten bir ışık arıyordum." cevabını veriyor: "Arayıştaydım, dünyanın, hayatın nasıl kurulduğunu ve devam etmekte olduğunu çok merak etmekteydim. Bulunduğum din içerisinde bu soruların tam cevabını bulamıyordum. İslâm tam karşıladı, hatta hayatıma tam oturdu diyebilirim."

Orada söze, onun Türk kökenli bir lise arkadaşı karışıyor: "Mattias, zaten İslâm fıtratı üzerine yaşıyordu. Müslüman kökenli arkadaşlardan bile içki içenler, disko vb. yerlere gidenler vardı; ama o hep uzak kaldı böyle şeylerden. Sessiz ve efendi bir arkadaştı."

Bunun üzerine eski Mattias yeni İbrahim diyor ki:

"Galiba İslam fıtratı üzerindeymişiz, bir inayet eli bizi koruyormuş. İslâm'la birlikte gerçek kimliğimi, ismimi buldum."

İslâm'ı detaylı olarak ilk olarak sonradan eşi olan Fadime Hanım'dan duymuş. Lise yıllarında aynı okuldalarmış, onun yaşayışını, dinini merak etmiş. "İslâm bir anda içine aldı ikimizi de." diyor, sonra da evliliklerine giden bir yol açılıyor.

Bu noktada liseden Türk arkadaşları diyor ki: "Mattias, Türk öğrencilerin olduğu grubun içine dahil olmaya çalışırdı, arkadaşlardan onu dışlamak isteyenler vardı; ama Fadime Hanım bu tavra karşı çıkardı."

Sözün bu kısmında diyoruz ki: "Peki değişik dinler arasındaki kimseler arasında diyalog nasıl olmalı?" İbrahim'in cevabı şöyle oluyor:

"Eğer, şu an eşim olan Fadime Hanım bir Hıristiyan olduğum için bana düşman olsaydı, tavır koysaydı ne olurdu? Ben nasıl Müslümanlığa adım atabilirdim ki?

FOTOĞRAFLAR: RAMAZAN KERPETEN

İbrahim Falk Bey, eşi ve çocuklarıyla.

İbrahim Falk, gurbetçilerimizle tamamen kaynaşmış durumda. Onlarla birlikte sohbetler yapmaktan büyük mutluluk duyduğunu belirtiyor.

Sonuçta hepimiz insanız ve bir insan olarak o bana bu açılıma fırsat vermeseydi ben nasıl yaklaşabilirdim, nasıl vâkıf olabilirdim bu dine? İnsanlara toleransla yaklaşmalı… Etkileşim, karşıya ilgi ve merakla başlar."

Peki bu düzlemde, Avrupa'daki Türklerin/Müslümanların, genel olarak yabancıların duruşu ve tavrı nasıl olmalı? İbrahim Bey şu cevabı veriyor:

"Sanki bir Müslüman'la görüşüyormuş gibi, onun da bir insan olduğunu bilerek yaklaşmalıyız. O Müslüman'da insanlığı görmeli, o insanlar iyi niyetimizi görmeli. Bu, birçok şeyi değiştirecek. Ama ona yaklaşırken, 'Bak benim dinim seninkinden daha üstün!' tavrıyla yanaşılmamalı, bu yanlış bir tavır olur ve ters teper. Bunun adına da diyalog denmez zaten."

Bu tatlı sohbet, yenen Türk işi tatlılarla birlikte artık bir nihayete erdiriliyor. Kalkarken biz "müsaade" istiyoruz, İbrahim: "Nasıl yani, nasıl bir müsaade? Kalkmak isterseniz kalkabilirsiz tabii." diyor…

Biz de gülerek: "Bizim Türk âdetlerimizde misafir bir eve gelince artık o ev sahibine tâbi olur, ayrılırken de onun rızası ve desturu ile kalkar." diyoruz, bu; İbrahim'in çok hoşuna gidiyor.

"Müslümanlık'tan aldığı güzelliklerle Türk kültürünün ayrı bir renkliliği ve nezaketi var. Hayranlık duymamak elde değil." diye takdirlerini ifade ediyor…

Hırs yüzünden bu ahlâkı kaybedenler zarar etmeye mahkûmdur. Hayvanların en kurnazı tilkidir. Ama en sıskası ve çelimsizi de odur.

■ HÜLYA ÖZPİRİNÇ

HIRS HÜSRAN SEBEBİDİR

Hırs gösteren, her zaman zarar etmiştir. Bu bakımdandır ki "Hırs sebeb-i hasârettir", yani "hırs, hüsran, zarar ve pişmanlık sebebidir" sözü atasözü hükmüne geçmiştir. Cenab-ı Hak, mutlak rızk verici olarak tüm yarattığı mahlûkatın rızkına kefildir. İnsan istediği kadar hırs göstersin, Allah-u Azimüşşan onun rızkını ne kadar tayin etmişse ancak onu elde eder.

Hakikat ilmini her kim olursa olsun "isteyene" vereceğini vaat eden Allah, zenginliği "dilediğine" vereceğini beyan etmiştir. Rabb'imiz, 'rızkı dilediğine genişletip, dilediğine daraltacağını' buyurmuştur. (Ra'd, 13/26). Ancak yine Rabb'imiz, rızkımızı arayıp bulabilmemiz için gündüzü yarattığını belirtmektedir. (Kasas, 73) Ankebut Sûresi'nin 17'nci ayetinde de, "Rezzak-ı Hakiki"nin (Gerçek Rızk Verici'nin) kendisi olduğunu ifade ederek, "Doğrusu, Allah'tan başka taptıklarınızın size rızk vermeye güçleri yetmez. Artık rızkı Allah katında arayın. O'na kulluk edin. O'na şükredin. Siz O'na döneceksiniz." buyuruyor. Cenab-ı Hak "Hakîm"dir. Hikmetle iş yapar.

Hikmete uygun hareket eden başarılı olur. Bu ismi nazar-ı dikkate almayan da zarar eder. İşte, hadiselerin "hikmet" yönünü dikkate almayıp da "hırs" kapısını hırsla açan insanlar, "Doğrusu, Allah'tan başka taptıklarınızın size rızk vermeye güçleri yetmez." ayetine muhatap oluyorlar. Çünkü, "Rızkı bana bu verir!" diye düşündüğümüz işadamları, patronlar, idareciler, zenginler, güç sahiplerinin etrafında pervane olmak, onları memnun etmeye çalışmak, yaltaklanmak, sırf kazanabilmek için haramlar dairesine girerek, rüşvete, iltimasa, adam kayırmacaya bulaşmak insanı "hasarete/hüsrana" sürükler. Va'dinde durmak, söz verince sözünü yerine getirmek, Müslüman'ın temel şiârı olmalıdır. Hırs yüzünden bu ahlakı kaybedenler zarar etmeye mahkûmdur.

Şaban ayının bereketi BİZİ DE KUCAKLASIN

■ **SALİM AYDIN**

Her anı değerli ve boşa geçmemesi gereken Müslüman'ın hayatında, âhiret adına daha kıymetli zaman parçaları vardır. Bu zaman diliminin en önemlilerinden biri de içinde bulunduğumuz üç aylardır. Üç aylar Recep ayıyla başladı. Regaib ve Mirac kandilleriyle bereketini bize bıraktıktan sonra şimdi de Şaban ayına giriyoruz. Her gün çeşitli sıkıntılarla karşılaşan, nefsinin ona istemediği şeyler yapması için içeriden devamlı telkinler yaptığı Müslüman, zamanın bu altın değerindeki dilimlerini daha heyecanlı, daha dolu ve Cenab-ı Hakk'a yaklaştırıcı amellerle geçirmelidir. Her yönüyle bizim için tam bir örnek olan Allah Rasulü, Ramazan ayı dışında en çok orucu içinde bulunduğumuz Şaban ayında tutuyordu. Hz. Aişe validemiz, Efendimiz'in (sas) bazen bir ay boyunca çok oruç tuttuğunu, hatta kendilerinin o ayı hiç oruçsuz geçirmeyeceğini; bazen de hiç oruç tutmadan bir ay geçireceğini zannettiklerini anlatır. Bunu anlattıktan sonra da, "Allah Rasulü'nün (sas) Ramazan dışında bir ayı tam olarak oruçlu geçirdiğini görmedim. Ramazan hariç başka hiçbir ayda Şaban ayında tuttuğu kadar oruç tuttuğunu da görmedim." (Buhari, Savm 52; Müslim, Sıyâm 175) ilavesini yapar. Bu hadisi yorumlayan alimler, Efendimiz'in Şaban ayının büyük bir kısmını oruçlu geçirdiğini anlatıyorlar. Âlimlerimiz, Efendimiz'in Şaban ayında niçin çok oruç tuttuğunu "Ramazan'a saygı" ve "hazırlık" olarak yorumluyorlar. Zira, Şaban'dan sonraki ay Ramazan'dır ve bütün ayın oruçlu geçirilmesi gerekmektedir.

ŞABAN AYI

Recep ayı geride kaldı. Şimdi bereketlerle dolu Şaban ayına giriyoruz. Üç ayların bu ikinci incisini layıkıyla ihya edebilmek için yapmamız gerekenleri çok iyi öğrenmeliyiz.

Şaban ayında alışan vücut ve nefis artık çok zorlanmayacaktır. Bunun yanında Ramazan ayında nafile oruç tutamayacak olan Efendimiz bunun yerine Şaban ayındaki nafile orucunu artırarak bunu karşılamayı düşünmüştür. Bu Efendimiz'e sorulmuş, o da "Bu, Recep ayıyla Ramazan arasında insanların gaflet edip değerini bilemedikleri bir aydır. Halbuki o, amellerin âlemlerin Rabbi olan Allah'a yükseltildiği bir aydır. Ben, amelimin Allah'a oruçlu olduğum halde yükseltilmesini isterim." demiştir. (Nesai, Savm 70)

Şaban ayını nasıl ihya edebiliriz?

Her şeyin başı tövbe ve istiğfar Bu mübarek zaman dilimleri, özümüze dönmek için çok özel günlerdir. Bu kutlu günleri vesile yaparak günahlarla kirlenmiş ruhumuzu temizleyip aslımıza dönme adına tövbe ve istiğfarda bulunmalıyız. Bahar temizliği yapar gibi manevi baharımız için de gönül evimizi temizlemeliyiz. Bunun yolu da günahlarımızın affı adına tövbeleri kabul eden rahmeti sonsuz Rabb'imize gönülden tövbe etmekten geçiyor.

Oruç tutmalıyız

Ramazan ayı yaklaştı. Ramazan'da zorlanmamak için bir ön hazırlık adına haftanın belirli günlerinde oruç tutabiliriz. Fakat bu orucu sadece ağzımıza değil, aynı zamanda dilimize, gözümüze, elimize, ayağımıza, gönlümüze de tutturmalıyız. Dilimiz gıybet etmemeli, yalan söylememeli; gözümüz harama karşı kapalı olmalı, Allah'ın razı olmadığı şeyleri görmemeli; elimiz harama uzanmamalı ve ayağımız da bizi uçuruma sürükleyecek yollara gitmemeli.

Kur'an'la buluşmalıyız

Ramazan'da Kur'an'la daha yakın oluyoruz. Şaban'da da Kur'an'a daha fazla zaman ayırarak Ramazan'a hazırlanabiliriz. Gönül dünyamızı Ramazan'a hazırlama adına Efendimiz, sahabe-i kiram veya diğer İslam büyüklerinin hayatlarını anlatan ve bunlardan beslenen dinî, tasavvufî ve ahlakî eserleri okuyabiliriz. Hiç olmazsa bu dönemde teheccüd namazlarına daha çok ihtimam gösterip, tesbihatları mümkün olduğunca uzun tutabiliriz.

Şaban-ı Şerif'te oruç

Şaban ayında oruç tutmak çok faziletlidir. Çünkü Resulullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz bu ayda oruç tutmuştur. Resulullah sallallahu aleyhi ve sellemin Şaban ayı ve Şaban ayında tutulacak oruç hakkında şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir: "Recep Allah'ın ayıdır, Şaban benim ayımdır, Ramazan ise ümmetimin ayıdır." *(Aclûnî, Keşfu'l-Hafâ, 1/423)*

Hz. Üsâme (ra) anlatıyor: "Ey Allah'ın Resulü dedim, Şaban ayında tuttuğun kadar başka aylarda oruç tuttuğunu göremiyorum (sebebi nedir?)" diye sordum. Şu cevabı verdi: "Bu, Receb'le Ramazan arasında insanların gaflet ettikleri bir aydır. Halbuki o, amellerin Rabbülâlemin'e yükseltildiği bir aydır. Ben, oruçlu olduğum halde amelimin yükseltilmesini istiyorum." *(Nesâi, Savm 70)*

Hz. Aişe (r.anha) validemiz anlatıyor: "Resulullah aleyhissalâtu vesselâm (bazen) oruca öyle devam ederdi ki, "(Bu ay) hiç yemeyecek!" derdik. Bazen de öyle devamlı yerdi ki, "(Bu ay) hiç tutmayacak!" vgderdik. Ben, onun Ramazan dışında bir ayı tam olarak tuttuğunu görmedim. Herhangi bir ayda Şaban ayında tuttuğundan daha fazla tuttuğunu da görmedim." *(Buhari, Savm 52)*

Siz kabul etmeseniz de çocuğunuz büyüdü artık. Peki onu hayata hazırlama adına ne yapmamız gerekiyor? Anaokulu ne kadar önemli?

Hayatın altın çağı

OKULÖNCESİ DÖNEM

Hazırlayan:
Hayriye Albayrak

Ordu Özel Sahil İlköğretim Okulu Psikolojik Danışmanı

Çocuk eğitiminde "okulöncesi dönem" olarak adlandıracağımız 0-6 yaş dönemi yaşam boyu elde edilen bilgilerin, becerilerin, iyi ya da kötü alışkanlıkların, psikolojik özelliklerin kazanıldığı, yani kişiliğin temellerinin atıldığı bir dönemdir. Hatta uzmanlara göre kişilik özelliklerinin yüzde 70'e yakını bu dönemde şekilleniyor. Çocuk her şey olmaya müsait bir varlık olarak aile içinde dünyaya gözlerini açıyor ve büyük oranda aile kurumu onu şekillendiriyor. Daha sonra okul ve çevre çocuğun kişiliğini etkiliyor. Aslında kişiliğin şekillenmesi, bu dönemdeki kazanımların yaşam boyunca silinmemesi, alıcıların en açık olduğu dönem olması bu dönemi insan hayatının "Altın Çağı" haline getiriyor! Ancak ne yazık ki bu dönemde geleneksel yaklaşımlardan ötürü her şey olmaya müsait olan bu varlığa "hiçbirşeyden anlamayan çocuk" nazarıyla bakıldığından çoğu kez üstünkörü bir şekilde geçiştirilmektedir. Daha sonra okul çağına geldiğinde ise büyüyüp okula giden çocuktan olgun ve güzel davranışlar beklenmekte, ancak zamanında eğitim verilmediğinden geç kalınmaktadır. Çocuğu yeni doğan bir anne ünlü bir profesöre gelerek "Çocuğumu eğitmeye ne zaman başlamalıyım?" diye sorunca profesör "Geç kalmışsınız!" diyor. Dolayısıyla erken yaşlardan itibaren çocuğun eğitimi ile meşgul olunmalı, onda var olan kapasite değerlendirilmeli, yetenekleri açığa çıkarılmalıdır.

Çocuğa kim bakacak?

Hayatın, özellikle 0-3 yaş dönemi dünyaya ve çevreye ait izlenimlerin oluştuğu, güvenin temellerinin atıldığı önemli bir dönemdir. Çocuğun güven, sevgi, kabullenilme isteği en üst düzeydedir. Bu dönemde tavsiye edilen, annenin çocuğun eğitimiyle meşgul olmasıdır. Ancak hayat şartları, kadının çalışmasını mecburi hale getirdiğinden, çocuğun bakımı ve eğitimi konusunda farklı kurum ve kişilerden yardım almak zorunlu hale gelmiştir. 0-3 yaş arası çocukların bakımını üstlenen kurumlar kreşlerdir. Bu kurumlarda çocuğun yeme içme, uyku ve temizlik ihtiyaçları giderilmekte, bakım amaçlı hizmet verilmektedir. Çocukların bu ihtiyaçlarının sevgi ve şefkatle zamanında giderilmesi, temel güven duygusunun oluşumu açısından çok önemlidir. Çocuğun bakımı için yararlanılan kreşe bırakma veya eve bakıcı tutma gibi seçeneklerde ebeveynin seçici ve titiz davranması gerekmektedir. Küçük çocuklar o dönemde kendileriyle birlikte olan kişileri model aldığından, çocuğa bakan kişilerin davranışları, psikolojik durumları, eğitim seviyesi, çocukla iletişimi titiz bir şekilde incelenmelidir. Çocuğun anneden ayrı kaldığı zamanlarda kreşte veya bakıcıda neler yaptığı takip edilmeli, bakıcıya karşı gösterdiği olumlu veya olumsuz tepkiler dikkate alınmalıdır. 0-3 yaş arasındaki çocuğun bakımı ile ilgilenme adına başka bir alternatif, anneanne veya babaanne yanında bakımdır. Pek çok avantajı yanında, bu konuda da, çocuğun eğitiminin iki farklı elde oluşu, aşırı hoşgörü hatta şımartma sebebiyle disiplin sorunları gibi dezavantajlar yaşanabilmektedir. Bu yüzden imkan varsa 0-3 yaş döneminde çocuğa annenin bakması, duygusal anlamda çocuğun doygunluğa ulaşması, yeterli ilgi ve sevgiyle sağlıklı büyümesi, ihtiyaç anında annesinin yanında olması çocuğun psikolojisi açısından en uygun seçenektir. Ancak bakıcı veya kreş seçeneği mecburi görünüyorsa bu konuda gerekli tedbirlerin alınması ortaya çıkacak muhtemel sorunları aza indirgeyecektir.

FOTOĞRAF: GÜLİZ KARAOĞLAN

Çocuk anaokuluna neden gitmeli?

0-3 yaş döneminde çocuk aileden anne-babadan model olarak alacağı bazı özellikleri alır, belli bir olgunluğa ulaşır. Aile içinde, ev ortamında çocuğu eğitme adına imkanlar ne kadar çok olursa olsun, zamanla çocuğun kendi yaşıtları ile sosyal ortamlara açılmaya ihtiyacı vardır. Bu ihtiyacı gideren kurumlar anaokullarıdır. Çalışan annelerin çocukları bu tür ortamlarla daha erken tanışmaktadırlar.

Anaokullarının mevcut durumu

Ülkemizde okulöncesi eğitim kurumlara duyulan ihtiyaç son yıllarda daha da çok artmıştır. Önceleri bu kurumlar, sadece çalışan annelerin çocuklarının mecburiyetten gittikleri bir kurum olarak görülmekteydi. Ancak günümüzde anaokulları çocukların sadece oyun oynayarak zaman geçirdikleri bir yer olarak görülmüyor. Fakat bu konudaki bilinçlenmeye karşın yine de hem kurum sayısı hem de okulöncesi eğitimden yaralanan çocuk sayısı bakımından yeterli seviyeye ulaşılabilmiş değildir. Birçok ülkede ise okulöncesi eğitim zorunlu eğitim kapsamında yer almakta, çocuklar temel bakım becerilerini (tuvalet, giyinme vs.) kendi başlarına yapmaya başladıkları andan itibaren (yaklaşık 2,5-3 yaş) okulöncesi kurumlara yönlendirilmektedir.

Anaokulu lüks mü, ihtiyaç mı?

Anaokulu, çocuğun var olan yeteneklerinin ortaya çıkmasına yardımcı olur. Çocuk bu ortamda yaşıtlarıyla iletişime girmeyi, paylaşmayı, arkadaşlarının hakkına saygı göstermeyi, kurallara uymayı, sırasını beklemeyi, kendini ifade etmeyi, anaokulu programı sayesinde öğrenir. Anaokulunda oynadığı oyunlarla, spor etkinlikleriyle büyük kaslarını, boyama, çizme, kesme, yapıştırma, hamur etkinlikleriyle de küçük kaslarını geliştirir. Aynı zamanda, anaokullarının müfredat programları sayesinde çocuklar, kendini, dünyayı, hayvanları tanıyabilir. Trafik ve görgü kurallarını, önemli gün ve haftaları öğrenebilir. Okulöncesi dönemdeki çocukların meraklı araştırıcı hayal güçlerinin kuvvetli olduğu gözlenir. Anaokullarındaki fen ve doğa etkinlikleri çocukların zihinsel yeteneklerini uyarıcı niteliktedir. Bu sayede çocuk soru sorma, fikir üretme, tahmin etme, düşüncelerini paylaşma, sebep-sonuç ilişkisini kavrama gibi fırsatlara sahip olur. Ayrıca anaokulları, son yıllarda çocukları ilköğretime hazırlama işlevini de yerine getirmektedir. Yazı yazma çalışmaları ve matematik etkinlikleriyle çocuk birinci sınıfa hazır hale gelmektedir.

Çocuğa kazandırılması gereken davranış özellikleri

Sağlıklı ve mutlu geçirilmiş 0-6 yaş dönemi çocuğun ileriki yaş dönemlerindeki bütün tercihlerini, insan ilişkilerini ve hayattaki başarısını etkiler. Erken dönemden itibaren kazandırılması gereken iki sihirli özellik "özgüven" ve "sorumluluk" kavramlarıdır. Bu iki kavram sağlam bir şekilde çocukta oluşturulabildiyse kişiliğin en önemli iki taşı yerine konmuş olur. 0-6 yaş döneminde kazandırılacak diğer bazı davranış özellikleri şu şekilde sıralanabilir:

- Tuvalet ve temizlik alışkanlığı
- Yemek yeme ve uyku alışkanlığı
- Evini, okulunu, yakın çevresini, akrabalarını tanıyabilme
- Eşyalarını düzenli kullanma
- Odası ile ilgili sorumluluklarını yerine getirebilme. Temel insan ilişkilerinde nasıl davranacağını bilme
- Ev işlerinde yardımcı olma, evde belirli konularda görev alma
- Verilen görevleri yerine getirme
- Kendini ifade etme, problemlerini söyleyebilme
- Oyuncaklarını paylaşma, oyunda kurallara uyabilme
- Anlatma/dinleme becerisi
- Kardeşleri, büyükleri ve arkadaşlarıyla iyi ilişkiler kurabilme
- Zaman kavramını çözme
- Türkçeyi doğru kullanma, kelimeleri kullanma...

Çocuğun "özgüveni" ve "sorumluluğunu" geliştirme sürecinde anlayışlı olmak gerekiyor.

Çocuk anasınıfına başlamaya hazır mı?

Anaokulu çocuğun aile dışında ilk defa adım atacağı sosyal bir çevredir. Burada adeta prova yaparak topluma hazırlanır. Ancak anaokulunda çocuğun uyması gereken kurallar, yaşıtlarıyla ve öğretmenleriyle kurması gereken diyalog ve başarmak zorunda olduğu birtakım sorumlulukları olacaktır. Bu yüzden anne-babalar çocuklarının zihinsel ve bedensel gelişim açısında bu olgunluğa erişip erişmediğini iyi tahlil etmelidirler. Çocuk evde oynarken eskisi kadar mutlu değilse bunu sosyal bir çevreye girmeye hazır olduğu şeklinde yorumlayabiliriz. Yine aynı şekilde çocuğun diğer çocuklarla ve onların yaptıklarıyla ilgileniyor olması bu ortama girmeye hazır olduğunu gösterir. Çocuğun anne-babadan belirli bir süre ayrı kalması sorun oluşturmuyorsa bu da çocuğun duygusal alanda olgunlaştığını gösterir. Fiziksel olarak (yaş, boy, kilo) olgunluğa ulaşmış olması da dikkat edilecek başka bir noktadır. Yaşıtlarına göre fiziksel alanda biraz geri olması anasınıfına başlamasına engel teşkil etmez. Ancak anne-baba daha fazla destek olarak sorunu halledebilir.

Anaokulu seçerken nelere dikkat etmeli?

Günümüzde özellikle büyük şehirlerde ailelere birçok imkanlar sunan anaokulları mevcuttur. Okul; fizikî imkanları, eğitimcileri, sosyal ve kültürel etkinlikleriyle bir bütündür. Fizikî şartların çok iyi olması çocuğun burada çok mutlu olacağı anlamına gelmez. Bu yüzden anaokulunu seçerken, okulun görünen yüzü, yani fizikî şartları yanında görünmeyen yüzü, yani içeriği, eğitimi gibi yönlerini de değerlendirmek gerekir. Anne-baba bu konudaki beklentilerini belirlemek zorundadır. İlk olarak "Bu okul bizim beklentilerimize cevap verebilecek mi?" sorusunun cevabı verilmelidir.

- Çocuğun gideceği okul belirlenmeden okula götürülmemelidir. Okulu tanımak amacıyla anne-baba birlikte okula giderek orada en az yarım saat geçirerek gözlem yapabilirler.
- Fizikî olarak kullanışlı, temiz, ferah, güneş alan, bahçeli bir yer olmasına dikkat edilmelidir.
- Mobilyaların, masa, sandalye, kitaplık, ayakkabılık, lavabo vesairenin çocuklara göre dizayn edilip edilmediğine bakılabilir.
- Oyun alanı, yemekhane, vs. gibi farklı etkinlikler için farklı alanlar ayarlanmış mı?
- Okulda çocukların sağlık sorunlarıyla ilgilenecek hemşire veya doktor var mı?
- Okulda psikolog veya pedagog var mı?
- Müzik, resim, sporla ilgili branş öğretmenleri var mı?
- Anaokulunda uygulanan eğitim programının içeriği nedir?
- Sınıf mevcutları ne şekilde?
- "Sosyal aktivite olarak neler yapılıyor?" gibi soruların cevabı aranabilir. Ayrıca, "Çalışan görevliler ev sahibi gibi mi? Sorularınızla içtenlikle ilgileniyorlar mı? Çalışanlar orada çalışmaktan memnun görünüyorlar mı? Yeni eğitim-öğretim yılına hazırlar mı?" gibi kriterler de göz önüne alınarak tercih yapılabilir.

FOTOĞRAF: İBRAHİM USTA

Anaokulu çağına gelen çocukları, yeni bir çevre bekliyor. Uyum sağlayabilmeleri için miniklerin yine aile desteğine ihtiyaçları var.

Çocuk anaokuluna nasıl hazırlanabilir?

- Çocuğunuzun anaokulunu belirledikten sonra ona gideceği okulu gezdirip, oradaki görevlilerle tanıştırılabilirsiniz.
- Anaokuluna giden arkadaşlarıyla onu konuşturup, merak ettiği konular aydınlatılabilir.
- Okula başladığında neler yapacağı hakkında konuşup, onu heyecanlandırabilirsiniz
- Kendi temel ihtiyaçlarını (tuvalete gitme, diş fırçalama, yemek yeme vs.) karşılamada zorlanıyorsa alıştırma yaptırabilirisiniz.
- Okulla ilgili hazırlıkları, okul alışverişini birlikte yapabilirsiniz.

Çocuk gitmek istemezse!

Genellikle kendisine kural koyulmadan serbest bir şekilde, aşırı hoşgörü ve gevşek tutumla yetiştirilmiş çocuklarda okul kaygısı daha çok görülür. Böyle bir aile ortamında yetişen çocuk paylaşmayı sevmez, kurallara uymak ona zor gelir, şımartılarak yetiştirildiği için kendini her şeyin merkezinde görür, başka çocuklara güç kullanabilir ya da saldırgan davranışlar gösterebilir. Dolayısıyla okulda kurallara uymak, öğretmeni dinlemek, arkadaşlarına saygılı olmak, paylaşmak ona zor geldiği için okula gitmek istemeyebilir. Bu durumda aile çocuğun okula gitmesi konusunda taviz vermemelidir. Kararlı davranmalıdır. Aile bireylerinden ya da büyüklerden birinin çocuktan yana tavır koyması, çocuğun okula uyumunu zorlaştırır. İlk günler çocuğun ağlaması, anaokuluna gitmek istememesi normaldir, gerekirse anne çocukla birlikte sınıfa girip kademeli olarak çocuğu sınıfta yalnız bırakmalıdır. Bütün bunlara rağmen çocukta isteksizlik devam ediyor, uyum sağlanamıyor, kilo kaybı vs. yaşanıyorsa aile bir uzmandan yardım alabilir. Sonuç olarak; çocukların altın çağları boşa geçirilmeden, uzman eğitimciler gözetiminde, sağlıklı ortamlarda, onların safiyetini bozacak etkenlerden uzak bir şekilde yetiştirmeye özen gösterilmelidir.

Anasınıfına uyum sağlamakta zorlanan çocuğu "seneye birinci sınıfa başlarsın" diye okuldan almak doğru değildir. Çünkü aynı sıkıntı birinci sınıfta da yaşanabilir. Vazgeçilmemeli.

■ YUNUS BİLGE / ZİRVE DERGİSİ YAZARI

Anaokulunun öneminin **bilincinde olmalıyız**

Okulöncesi eğitimi; çocukların bedensel, psikolojik, zihinsel, dil, sosyal ve duygusal yönden gelişmelerini, birey olmanın farkına varıp kişisel eğilimlerini keşfetmelerini ve temel alışkanlıklar kazanmalarını sağlamayı amaçlar. Çocuğun tanımadığı diğer bir ortamdaki değişik insanlara uyum sağlamaya çalışması, ilkokula başlarken daha uyumlu davranmasını sağlamakta, çocuğu okul hayatına hazırlamaktadır. Ayrıca çocuk için bu yeni çevre onun sosyal gelişimini olumlu etkileyecektir. Anaokulu aracılığıyla çocuğa okulöncesi dönemde, belli özellikler ve davranışlar kazandırılamazsa, sonraki yıllarda bu açığı kapatmak oldukça güç bir hale gelir. Anaokulu eğitimi çocuğun duygu ve düşüncelerini özgürce ifade edebilen, girişimci, kendi ve başkalarının haklarına saygı duyan bir birey olabilmesi adına çok önemlidir.

Hiperaktivite varsa anlaşılır

Anaokulu eğitiminin diğer bir yararı çocuklardaki hiperaktivite eğilimlerinin tespit edilmesine imkan sağlamasıdır. Çocuğun aşırı hareketli olması, dikkatini toplayamaması, dolayısıyla da öğrenmede geri kalması gibi belirtilerin bu dönemde tespit edilmesi öğrencinin ilkokula başladığında başarılı bir eğitim hayatı geçirebilmesi adına çok önemlidir. Çünkü öğrencide belirlenen bu durumlar için erkenden önlem alınmaya başlanacaktır.

Çocuk anasınıfından alınmamalı

Anasınıfına uyum sağlamakta zorlanan çocuğu "seneye birinci sınıfa başlarsın" diye okuldan almak doğru değildir. Çocuğun ertesi yıl birinci sınıfta işi daha da zorlaşacaktır. Aileler çocuğu okuldan almamalı, sorunları öğretmeniyle birlikte araştırmalı ve okula devam etmesini sağlama yönünde kararlı olmalıdır.

Okul korkusu normaldir, aşılır

Okuldan korktuğu veya okul ortamından çekindiği için çocuğu eleştirmek, aşağılamak, korkutmak ve sindirmek sorunu halletmez, aksine daha da büyütür; daha sonra ortaya çıkacak, daha karmaşık problemlerin zeminini hazırlar. Böyle sorunları olan çocukların bulunduğu ailelerde özellikle büyükanne-büyükbabalar torunlarına karşı daha zayıf davranabilir, çocuklar da bu zayıflıklardan çok iyi yararlanabilirler. Bu yüzden, aynı kararlılık çocuğu okula alıştırma sürecinde, yanında bulunan büyüklerde de olmalıdır.

Ailedeki bütün bireylere bu konuda büyük sorumluluklar düşmektedir. Evdeki herkesin çocuğu zihinsel, duygusal ve sosyal açıdan okula alıştırmaya yardım etmesi gerekmektedir. Çocuğun her isteğine hemen "evet" demek yerine, onu doğru olan şeye ikna etmeleri gerekir. Bu da çocukla sevgi dolu bir iletişim kurmakla, onu anlamakla, onu dinlemekle, ona destek olmakla mümkündür. Aksi halde çocuk bize her istediğini yaptıracaktır. Oysa çocuk daha (en fazla) 6 yaşındadır ve kendi hayatı adına en doğrunun, en güzelin ne olacağı hakkında sağlam fikirlere sahip değildir.

Çocuklara bazı şeyleri öğretmek gerekir

Anaokuluna yeni başlayan öğrenciye ev adresi ve anne babaya ulaşılabilecek telefonlar da her ihtimale karşı ezberletilmelidir. Özellikle anneler bu uyarıları şu şekilde yapabilirler:

- Sana öğrettiğimiz trafik kurallarına dikkat etmelisin. Servise binerken ve servisten inerken, karşıdan karşıya geçerken büyüklerinden yardım istemelisin.
- Okulun çevresinde satılan gıda maddeleri sağlığa uygun olmayabilir. Arkadaşlarının dışarıdan alışveriş yapması seni yanıltmasın. Sen istediklerini bize söyle. Sana bunları daha temiz ortamlardan alabiliriz. Sakın bunları açık yerlerden alma.
- Okulda veya çevrede bilmediğin içeceklerden alman doğru olmaz. Eğer çok susadıysan, kapalı meyve sularını tercih etmelisin.
- Tuvalete girip çıkarken, mutlaka senin yanında bulundurman için verdiğim sabunu kullanmalısın.
- Sınıf arkadaşların hasta olduğunda, onların hastalıklarının bulaşıcı olup olmadığını öğrenmelisin. Gerekirse biz öğretmeninle ortak hareket eder, bir çocuk doktoruna giderek bu hastalığı kapıp kapmadığını öğrenebiliriz.
- Kimseyle kavga etmemelisin. Sana bir şey diyen olursa hemen öğretmenine haber vermelisin, sonra da eve gelince bize anlatmalısın. Biz gereken kişilerle konuşuruz. Sorunların şiddetle çözümlenemeyeceğini unutmamalısın.
- Herhangi bir problemin, istediğin, sıkıntın olursa bunu öğretmenine açıkça anlatmalısın. Öğretmeninin seni çok sevdiğini, seninle ilgileneceğini unutmamalısın.

Hz. Peygamber, kızının düğün gecesinde yaptığı dualar ve övücü sözlerle yeni bir hayata mutlu bir başlangıç yapması noktasında kızına moral vermiştir. Bizler de genç evliler için aynısını yapmalıyız.

■ ESMA SAYIN EKERİM

Bir kayınpeder, bir damat ve gelin:

Efendimiz, Hz. Ali, Hz. Fatıma

Peygamber Efendimiz, damadı Hz. Ali'ye evlenme giderleri, mehir ve düğün harcamaları hususunda son derecek anlayışlı davranmıştır. Bir ailenin asgari ihtiyaçları karşılanmış; yuvanın kurulmasında mütevazı bir anlayış sergilenmiştir. Bu durum ailelerin evlenecek gençlere maddi ve manevi anlamda destek olmaları ve ihtiyaçlarını karşılamaları hususunda orta bir yolu izlemeleri gerektiğini göstermektedir. Örneğin Hz. Ali'nin, Rasulullah'ın kızı Fatıma'ya çeyiz olarak aldığı eşyaları şu şekilde bildiriliyor: Kadife kumaş, su kabı ve kenarları süslü yastık… Ayrıca Hz. Ali'nin verdiği mehirlerle bir sedir, bir yün yatak, bir hurma lifi minderi, bir kilim, bir yatak örtüsü, bir su kabı, bir takım elbise alındı. (Nesai, Sünen, 81)

Bu örnekler bize maddi imkansızlıklar nedeniyle mutlu bir yuvanın kurulmasına aileler tarafından engel olunmamasını da göstermektedir. Evlilikte esas olan maddi üstünlüklere dayalı yapay mutluluklar değil; dini ve ahlakî değerlerden güç alan yaratılış, kültür, gönül ve zihin uyumunu örnek alan genç çiftlerin yuva kurmalarıdır.

Resulullah, düğün gecesi Hz. Ali'nin kapısına gidip kapıyı çaldı. Ümmü Eymen kapıyı açtığında, "Kardeşim burada mı?" diye sordu. Ümmü Eymen, "Nasıl olur? Hz. Ali'yi hem kardeş olarak çağırıyorsun hem de kızını onunla evlendiriyorsun!" dedi. Hz. Peygamber "Söylediğim gibi" dedi ve ardından da "Esma binti Umeys de burada mı?" diye sordu. "Evet!" deyince, "Sizler Peygamber'in kızına olan saygınız için mi buradasınız?" buyurdu. Yine "Evet!" cevabını alınca, "Çok iyi!" dedi ve hayır duasında bulundu. Rivayet edildiğine göre Hz. Peygamber, kızı Hz. Fatıma ve damadı Hz. Ali için şöyle duada bulundu: "Allah'ım, bu ikisini herkesten daha çok seviyorum. Rabb'im sen de onları sev, evlatlarını ve nesillerini mübarek ve kutlu kıl.

Kendi katından onlar için bir koruyucu tayin et. Bu ikisini ve evlatlarını şeytanın şerrinden senin korumana bırakıyorum." Ardından Hz. Fatıma için dua etmiş ve onu övücü güzel sözlerle gönlünü almıştır. Gönüller sultanı Peygamber'imiz (sas) Hz. Fatıma'ya, "Kızım Allah senden kusur ve kiri atmış, seni temiz ve masum kılmıştır." diye buyurdu. (İbn Sa'd, Tabakat, 23) Bu örnekte Hz. Peygamber'in Hz. Ali'yi gönül ve ahiret kardeşliği yakınlığıyla hem oğlu hem can bağıyla bağlı kardeşi vasfıyla bağrına bastığı görülmektedir. Aynı zamanda Hz. Peygamber düğün gecesi kızının yanında ona destek olup Fatıma'yı teskin eden kimselere de hayır duada bulunmaktadır. Bu örnekte en çarpıcı nokta ise Hz. Peygamber'in kızı ve damadı için ayrı ayrı saadet ve hayır duasında bulunmasıdır.

Evlenecek çiftlere moral vermeliyiz

Hz. Peygamber, kızının en mutlu gecesinde yaptığı dualar ve övücü sözlerle yeni bir hayata mutlu bir başlangıç yapması noktasında kızına moral vermiştir.

Bizler de yeni evlenecek ve evlilik bağıyla birbirine bağlanmış çiftlere yuvalarını mutlu ve sağlam temeller üzerine kurmaları için manevi destek sağlamalıyız. Onları güzel sözlerimiz ve tavırlarımızla iki cihanda beraber olacakları bir evliliğe hazırlamalıyız. Evlenecek ve evlenmiş çiftler için yapacağımız hayır, saadet ve bereket dualarını gönüllerimizden hiç eksik etmemeliyiz. Âlemlerin efendisi Peygamber'imiz mutlu günlerinde de sıkıntılı ve acılı anlarında da kızı Hz. Fatıma'ya ve damadı Hz. Ali'ye hakkı ve sabrı tavsiye ediyordu. Hz. Ali ve Hz. Fatıma'nın ortak yaşamı, Rasulullah'ın değerli gölgesinde en zor geçim şartlarında kanaat ve sabırla geçiyordu. Evin beyi ve hanımı işlerde birbirlerine yardımcı oluyorlardı. Hz. Ali ve Hz. Fatıma'nın kurduğu ailenin en mutlu geçim kaynakları kanaat, sabır ve dayanışmaydı.

En mutlu geçim kanaat, sabır, dayanışma karşılıklı sevgi, saygı ve anlayıştır

Hz. Peygamber'in damadı Hz. Ali'nin bir aile reisi olarak geliri sadece ordu hizmetlerindendi. Ancak bu gelirler Arap yarımadasında kalan seferlerden elde edildiğinden çoğunlukla, alelade bir işçinin ücretinin altında kalıyordu. Her çocuk doğduğunda Hz. Peygamber bu geliri biraz artırıyordu; ama bu da ferahlık getirecek bir miktar olmaktan çok uzaktı. Yine de Hz. Fatıma, ev işlerinden dolayı çok yoruluyordu. Bu sebeple babasından kendisi için bir yardımcı istemişti.

Hz. Aişe bu olayı şöyle anlatıyor: Hz. Ali şöyle arz etti halini: "Ey Allah'ın Resulü, su çekmekten omuzlarım, göğsüm ağrıdı." Hz. Fatıma da şöyle arz etti halini: "Benim de un öğütmekten ellerimin içi kabardı. Ey Allah'ın Resulü lütfetseniz de alınan esirlerden bir tane verseniz, bize yardımcı olsa..." Resulullah onları dinledikten sonra şu cevabı verdi: "Vallahi öyle bir şey yapamam. Suffa ehli açlıktan kıvranır ve onlara yedirecek bir şey bulamazken sizin bu isteğinizi karşılayamam. Esirleri serbest bırakıp alınacak fidyelerle Suffa ehlini doyuracağım. Size o istediğinizden daha hayırlı bir şey, Cebrail tarafından öğretilen bir duayı öğreteceğim: Her namazın ardından on kere 'Sübhanallah', on kere 'Elhamdülillah', on kere 'Allah-u Ekber' deyin. Ayrıca bunları yatağınıza girdiğinizde otuz üç defa tekrarlayın." buyurmuştur. (Müslim, Sahih, Kitabü'l-Zikir, 80)

Bu örnekler bizlere ailenin en mutlu geçiminin kanaat, sabır, dayanışma, karşılıklı sevgi, saygı ve anlayış olduğunu göstermektedir. Aynı zamanda bu örnekler evin beyi ile hanımının özellikle zor günlerinde karşılıklı anlayış, adaletli bir iş bölümü, daha güçlü bir sevgi ve saygı bağı ile birbirlerine bağlanmaları gerektiğini göstermektedir.

Tartışmalar oluyor; arayı Resulullah buluyordu

Her evlilikte eşler arasında ufak tefek tartışmalar olduğu gibi Hz. Ali ile Hz. Fatıma arasında da oluyordu. Bu tartışmalar büyümeden kapanıyor ya da Hz. Peygamber'e intikal ediyordu. Hz. Peygamber de onları sorgulamadan, yargılamadan, sözlerini kesmeden, onlar sözlerini bitirmeden herhangi bir yorum yapmadan dinliyor; sorunlarını çözümlüyor ve aralarını düzeltiyordu.

Amr bin Said'den nakledildiği üzere bir gün Hz. Fatıma, kocasının sert davranmasından ve zorluk çıkarmasından dolayı "Seni Peygamber'e şikâyet edeceğim." deyip evden çıkınca, Hz. Ali de Fatıma'nın peşinden gitti. İkisi birlikte Hz. Peygamber'in huzuruna vardılar. Hz. Fatıma, kocasından şikâyetçi olduğunu babasına söyledi. Hz. Peygamber, Hz. Fatıma'yı hoşnut etmeye çalıştı ve Hz. Ali'ye de ona daha yumuşak ve dostça davranmasını tavsiye etti.

Hz. Ali, eşi ile birlikte eve dönerken "Allah'a yemin ederim bundan sonra sana istemediğin bir şeyi yapmayacağım." dedi. (İbn Sad, Tabakat, C.8, s.26) Hz. Peygamber, Hz. Ali'nin hatasını anlamasını sağlayarak genç çiftin arasını düzeltmişti.

Yapıp ettiklerimiz, gördüklerimiz, destek olup engel olduklarımız bir bir öbür dünyada bir hesap faturası gibi karşımıza çıkacak. Sürprizle karşılaşmamak için uyanık olmak gerekiyor.

İBRAHİM TÖRE

Ek fatura; ama nasıl?

Bir yılbaşı gecesiydi. Görev yaptığım yerin sosyal tesisler müdürü bana hitaben ve hararetli bir halde, "Yılbaşı programımız, işte burada. Şahane bir program. Hem çok güzel, hem de çok ucuz. Neler yok ki.. Şu şarkıcı, bu türkücü, işte Rus revüsü, şöyle dansöz var, böyle şantöz var. Çeşit çeşit yemekler, gırla içkiler. Hem de sabit fiyatla, bütün bunların faturası da şu kadarcık lira!" dedi.

Ben yutkundum, adamın gözünün içine derin derin bakarak, "Yok yanlışın var, o saydıklarının faturası o kadar az değil!" dedim. Adam, "Nasıl olur? Buranın müdürü benim ve fiyatları ben ayarlarım. İşte ücret de söylediğim kadar." dedi. Ben, "Eksik söylüyorsun. Ek faturadan hiç bahsetmiyorsun." dedim. Adam saf saf daha da diklenerek itiraz etti,

"Ne ek faturası kardeşim! Nereden çıkarıyorsun! Öyle bir şey yok." dedi. Ben devam ettim:

"Öbür tarafta, hani kısa bir süre sonra mecburi olarak gideceğimiz öbür dünyada, bu iş için önümüze konulacak ek faturadan bahsediyorum. Hem biliyorsun haramlar çok pahalıdır."

Bu sefer yutkunma sırası gazinocu arkadaştaydı. İnsaflı birisiydi, hakkı teslim etti. Ancak, alternatifini düşünemediği dünyasında, aklınca kendini ve kendisi gibi yaşayanları eğlendirmeye kafası karışmış olarak yürüdü gitti.

Dost tavsiyesi: Aman bir şey alırken, bir şey yaparken ek faturayı asla unutmayın! Sonra öbür tarafta nasıl ödersiniz? Düşünsenize...

Komadan çıkmalıyız

Sahasında uzman olan bir doktor, merakla kendisini dinleyen hasta yakınlarına bilgi veriyordu: "Biz doktorlar, hastanın komadan çıktığını şöyle anlarız: Hasta gözlerini açıp etrafına boş gözlerle şaşkın şaşkın şöyle bir baktıktan sonra kendi kendine söylenmeye başlar: 'Neler oluyor? Ben neredeyim, nereden geldim? Niye buradayım? Burası neresi? Bu yerde işim nedir? Ne olacağım, bana ne oldu?'

İşte bu hal bizi çok sevindirir. Hastanın hastalığına göre bu çeşit sorular uzayıp gider... Ama, bu durum hastanın iyileşeceğine dair çok güzel göstergelerdir. Hasta yakınları arasında bulunan ve uzman doktoru pür dikkat dinleyen bir maneviyat büyüğü de tebessüm ederek söylenir: 'Öyledir, öyle... Aynen anlatılan gibi. Şu kainat sarayına büyük bir gaye ve vazifeler için getirilen insanoğullarından da bu soruları sormaya başlayanlar, manevi komadan çıkarak iyileşmeye başlıyorlar demektir!"

DR. CAN

Şansını zorlama Merve kızım

Yaptığın işin doğru ya da yanlışlığı ile ilgili en güzel ölçü ve kıyaslama şudur: Sen 18 değil de 22-23 yaşındasın. Eşin de seninle 3-4 yıllık evli ve internetten chat yoluyla 18 yaşında bir kız bulmuş, onunla sana ihanet ediyor farz et. Razı mısın? Sence bu doğru mu? O 18 yaşındaki kızcağız da aslında ne ilk ne de son. Üstelik belki de karnında onun 3-4 aylık bebeğini taşıyorsun. Buna "normal" gözüyle baktığını sanmıyorum. Zira mektubunda tam 7 kez 'pişmanım' demişsin. Olmaz ya 1 yıl içinde eşinden boşandı ve diğer sene seninle evlendi. Kehanet değil, önümde yüzlerce örnek var; chat'ten bu defa 17 yaşında bir hanım düşürecektir tuzağına. Ve sen de buna katlanacaksın! Bu tip "ekseni kaymış" evli erkeklerin; (Dua etsin ki ekseni kaymış dedim. Ahırdan ipini koparan atlara ki dağa kaçarlar yılkı atlarıyla bir olurlar, 'hergele' denir. Bu yüzden güzel Türkçemiz'de de evinin ipini koparmış ve chat'ten bulduklarıyla gezip tozan adamlara da aynı tabir kullanılır. Ben Ailem'in nezaketi yüzünden kendisine 'H...' demedim) senin gibi masum kızlarla olabilmek için söyledikleri bir yalandır, o; "Eşimle mutsuzum. Sadece kağıt üzerinde evliyiz..." Hatta ileri götürerek "Ondan boşanacağım ve seninle evleneceğim. Gel şimdilik imam nikahı yapalım!" Ve sonrası; hüsran, düş kırıklığı, acı, ızdırap hatta 3. sayfa ihanet ve cinayet haberi. Ayrıca "Hiç olmazsa arkadaş kalalım" düz mantığı da yanlış. Ateş ve barutun "hiç olmazsa" tarafı yoktur. Hayatının hatasını yaparsın Merve'ciğim. Allah da bu yanlış birliktelikten razı olmaz. Lütfen yanlışa kilitlenme.

"Ö"lesiye "S"evinç ve "S"ürur...

Ç. G. - Bartın

Ben arada kalmış bir kızım. Kapalı değilim. Mesleğimin geleceği için bu böyle. Ama kalbim acıyor. Bir kırtasiyede çalıştım, oradaki abla yolumu aydınlattı. Şimdi ayrıldım. İbadetlerimi de bıraktım. Şeytan hep kandırıyor. ÖSS'ye hazırlanıyorum; ama kendime de güvenim yok. Arada kaldım.

Dr. Can

Her birimiz öyle değil miyiz sevgili Ç.G.? Bazen kamil insan, bir bakmışsın 4 ayaklılardan da aşağıda. Günün içinde dahi biz, nefis ve şeytanın kölesi olarak ayaklarımızdaki prangalarla sürünürken, bir bakarsın meleklerin kanatlarında parmaklarımızla bulutlara dokunur, hatta gökyüzünden papatya toplar gibi yıldızları toplar, eteklerimizi mücevherlerle doldururuz. Şükür ki sen gidip gelmeden şikayetçisin. Yolda kalanlar da var. Tekerleri tam tümseğe dayanmışken ümitsizce "olmayacak bu iş" diyerek koyuverip çok büyük bir gürültüyle ve hızla sıfır noktasında (hatta sıfırın altında buz tutmuş olarak) donanlar da var. Yazında açıkça yazmasan da iyilik-kötülük, cennet-cehennem, nefis-şeytan, irade-özgüven, ve ÖSS gibi kavramlar var. Bazıları kolay, zahmetsiz, irade ve özgüven istemeyen, eğlenceli; ama sonu fasa-fiso, boş balon ya da acı ve ızdıraptır. Bazıları ise son derece çetindir. Zordur; kandan-terden-iradeden deryaları aşmak gerektirir. Beyninde sancılar, şakaklarında zonklamalar hissedersin. Sorumluluk ister. Çile gerektirir. Ya sonu; aydınlıktır, ferahlıktır, huzurdur, sevinçtir. Ne diyeyim:

Cenneti gördüm, etrafı dikenli tellerle, acılarla, kan ve çilelerle, hastalık ve cefa ile çevriliydi... İlave edeyim. Çok kalabalıktı. Hop Star elemelerinde finale kalmak, sıkışık trafikte köprüden karşıya geçmek, asgari ücretle ev geçindirip ve ÖSS'de dereceye girmek bile daha kolaydı. Cehennemi de gördüm. Etrafı keyif veren maddeler, eğlenceler, zevk-ü sefalar, gülüşmelerle doluydu.

Şimdi güzel evladım: Ders çalışmak... İki kelime. Ders kısmı ilmi anlatıyor, ilim yapmak ibadettir. Çalışmak da öyle. İbadet ise (namaz, oruç, hac, zekat vs.) zor şeylerdir. Soru çözmek çiledir, acıdır, beyin sancısı gerektirir. Deneme çözmek 3 saatlik bir işkencedir. ÖSS adeta bir yarışma, hatta savaştır. Stres, inanç, özgüven ve irade gerektirir. İnsanın 180 soruluk şarapnel parçalarıyla hırpalanması demektir. ÖSS demek maç, gezi, sinema, TV, seyahat, eğlence gibi zevk ve hobi sahalarının yaza ertelenmesi demektir. Bu arada her şeyi elinde tutanın ipine sıkı sıkıya sarılıp, şahdamarından daha yakın olandan hiç uzaklaşmamak gerekir. Sorabilir miyim, bunca emek, çalışma, irade, sabır ve inançtan sonra sonuçlar açıklanınca ne ile karşılaşacağını sanırsın? Hiç korkma, önünde aylar var daha. Bu dünyanın oyun, eğlence olsun diye mi yaratıldığını düşünüyorsun? Başıboş bırakılacağımızı mı zannediyorsun? İnançla gerilip, azmedip çalışanların ÖSS'yi kazandıkları gibi, sabredip güzel şeyler yapanların da sevinç ve sürur bulup maksatlarına ereceklerini akıl edemiyor musun? Ediyorsun, ediyorsun...

